

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomanta: Lukáš Kvapil

Téma a rozsah práce: Návrat k ontologickému pojetí přirozeného práva, 68 stran

Datum odevzdání práce: 26. dubna 2009

Práce se zabývá klasickým právněfilosofickým tématem. Přirozené právo zažívá po roce 1989 v české právní vědě svou renesanci, byť je obvykle spojováno spíše se základními právy a svobodami. Diplomová práce se vydává jiným směrem, když odvozuje přirozenoprávní pravidla z přirozenosti světa a člověka. Toto pojetí je spíše obecně filosofické, odpovídající ontologickému paradigmatu, ovládajícímu filosofii předkantovskou. Pro dnešní právní myšlení je tento způsob vyvozování přirozeného práva neobvyklý, avšak v době postmoderního zpochybňování základů práva zajímavý.

Diplomant začíná svoji práci historickým úvodem o přirozenoprávním myšlení, pokračuje výkladem základních filosofických, právněteoretických a právněfilosofických pojmů a nakonec se pokouší dovozovat jednotlivá přirozenoprávní pravidla, zejména ve společensky diskutovaných ožehavých tématech.

Autor se opírá o rozsáhlou literaturu včetně zahraniční, kterou řádně cituje. Výběr literatury naznačuje směr jeho úvah; odvozená přirozenoprávní pravidla se velmi často kryjí s etickými postoji katolické sociální nauky či tomistické filosofie. S jednotlivými diplomantovými závěry můžeme nebo nemusíme souhlasit, každopádně se ale jedná o zajímavý pokus uvažovat o přirozenoprávních základech našeho právního systému.

Problém může být s odlišením etických a právních pravidel, je sporné, zda všechny odvozené etické názory opravdu mohou mít platnost přirozenoprávního pravidla s předností před odchýlnou normou pozitivněprávní. Například není zřejmé, zda se společnost opravdu přirozeně utváří hierarchicky subsidiárně, tedy zdola (str. 53), a jak by měla být řešena kolize těchto úvah s naším ústavním systémem založeným na suverenitě lidu.

Práce je cenná svou logickou výstavbou od nejobecnějších pojmů a svým příspěvkem do diskuse o obecných právněteoretických pojmech, jež je třeba pěstovat. Práce má rovněž slušnou jazykovou a stylistickou úroveň.

Při obhajobě doporučuji se zaměřit na následující otázky:

1. Jak by měla být řešena kolize dvou přirozenoprávních pravidel?
2. Existuje mezi přirozenoprávními pravidly hierarchický vztah? Lze identifikovat v předloženém modelu přirozeného práva hodnoty, jež jsou již účelem o sobě? Jak má být řešena kolize těchto hodnot?
3. Lze odlišit různě stupně závaznosti přirozenoprávních pravidel? Lze na základě toho tvrdit, že rozpor pozitivněprávní normy s některým přirozenoprávním pravidlem nutně vede k jeho neplatnosti, zatímco v jiném případě nikoli?

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji, v závislosti na obhajobě, hodnotit stupněm výborně nebo velmi dobře.

V Praze dne 13. května 2009.

✓ JUDr. Mgr. Jan Witr, Ph.D.
vedoucí diplomové práce